

По-друге, пропонується запровадження моніторингу об'єктів рослинного світу, що спрямований на встановлення переліку необхідних заходів щодо збереження видового різноманіття цих об'єктів, позаяк на сьогодні зазначена функція управління у галузі охорони та використання рослинного світу не є законодавчо врегульованою.

По-третє, важливим інструментом реалізації Конвенції в Україні має стати проведення інвентаризації об'єктів рослинного світу на популяційному, видовому, екосистемному рівнях, завданням якої є збір відомостей про видовий, віковий склад та екологічний стан цих об'єктів.

По-четверте, має бути вдосконалена система ведення кадастру об'єктів рослинного світу, а також оновлена база даних на основі сучасних геоінформаційних технологій шляхом внесення до неї відомостей про кількісні та якісні зміни, режим використання, поділ рослинного світу на категорії цінності, та результати проведення грошової оцінки об'єктів рослинного світу.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що ефективній реалізації міжнародно-правового механізму збереження рослинного світу, закладеного у Конвенції про охорону біорізноманіття, має передувати розмежування наміру та здатності держави виконувати її положення. З огляду на це, Конвенцією передбачено надання кожною державою-учасницею звітів щодо заходів, вжитих нею для впровадження цієї Конвенції, і ефективності з точки зору досягнення цілей цієї Конвенції. Однак Україною, на жаль, зазначена вимога систематично не виконується.

Качурінер В. Л.,

викладач,

Міжнародний гуманітарний університету

КОМПЕТЕНЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ В СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Компетенція (від лат. *competere* – відповідати, підходити) – сукупність юридично встановлених повноважень, прав та обов'язків конкретного органу чи посадової особи; визначає його місце в системі державних органів (органів місцевого самоврядування). Юри-

дичний зміст поняття «компетенція» включає в себе такі елементи: предмети відання (кола тих об'єктів, явищ, дій, на які поширюються повноваження); права та обов'язки, повноваження органу або особи; відповідальність; відповідність поставленим цілям, завданням і функціям.

Компетенція міжнародної організації, так само як і її правосуб'єктність, має договірну основу і обмежена договірними рамками. Разом з тим у західній доктрині поширене поширювальне тлумачення компетенції міжнародних організацій. Прихильники концепцій «іманентної компетенції» (норвезький юрист Ф. Сейерстед та ін) і «неявної компетенції» (англійський юрист Д. Боуэт та ін) виходять з того, що будь-яка міжнародна організація може зробити будь-які дії, необхідні для досягнення її цілей, незалежно від конкретних постанов установчого акта або інших міжнародних угод, або в силу іманентних, внутрішньо властивих міжнародної організації властивостей, або на основі неявної компетенції, яка може бути розумно виведена з цілей і завдань організації.

Особливістю ЄС як міжнародного об'єднання держав є і наявність в його компетенції наднаціональних елементів, які обумовлюють нормотворчу активність організації.

На різних етапах європейської інтеграції, об'єм компетенції був різним. Перші європейські об'єднання (Європейське об'єднання вугілля і сталі, Євратом) мали дуже вузьку, спеціальну компетенцію, що стосувалася лише окремих галузей промисловості. Зі створенням Європейського Економічного Співтовариства компетенція поступово почала поширюватися майже на всі сфери економіки. Лише з початку 90-х років, з інтенсивним розвитком інтеграційних процесів на європейському континенті та створенням Європейського Союзу, компетенція поширюється, у тій чи іншій мірі, практично на всі сфери суспільного життя.

До 1987 року компетенція Європейського Співтовариства в сфері охорони довкілля розглядалась лише як складова частина спільного ринку, для функціонування і створення якого приймалися директиви про зближення законів, нормативних постанов та адміністративних актів держав-членів, котрі мали безпосередній вплив на спільний ринок. Така компетенція Співтовариства залишилась на і сучасному етапі. Велике значення мало внесення до Договору статті 100а, яка передбачає: «щодо захисту здоров'я, безпеки, охорони навколишнього середовища та захисту споживачів

Комісія бере за основу високий рівень захисту, враховуючи будь-які нові досягнення, що базуються на наукових фактах».

З підписанням Лісабонських договорів про Європейський союз (ДЄС) і функціонування Європейського союзу (ДФЄС) у 2007 р. процеси європейської інтеграції отримали новий потужний імпульс для свого розвитку. Зміни, які були внесені Лісабонськими договорами до положень про компетенцію Європейського союзу (ЄС), створили передумови для посилення наднаціональних повноважень об'єднання. Вивчення цих новацій є актуальним завданням української науки європейського права.

Установчі договори про ЄС окреслюють межі компетенції Союзу (принцип наділення повноваженнями) та засоби її реалізації (принципи субсидіарності і пропорційності) (ст. 5.1 ДЄС).

Принцип наділення повноваженнями (*d'attribution de competence*) означає, що ЄС має діяти тільки в межах своєї компетенції, яку надали йому в Договорах держави-члени для досягнення цілей, встановлених Договорами (ст. 5.2 ДЄС). Межі повноважень ЄС мають поважатися як органами Союзу, так й державами-членами. Як підкреслив Суд ЄС, принцип наділення повноважень повинен поважатися як у зовнішній, так і у внутрішній діяльності Співтовариства.

Лісабонський договір передбачає п'ять типів компетенції ЄС: виключна; спільна; координуюча; повноваження діяти в цілях підтримки, координації або доповнення дій держав-членів; специфічна компетенція у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, європейської політики безпеки і оборони. Чітко визначено, до якого типу відноситься кожен напрям політики ЄС.

Спільна компетенція охоплює такі сфери, як внутрішній ринок; соціальна політика стосовно аспектів, визначених даним Договором; економічне, соціальне і територіальне згуртування; сільське господарство та рибальство, за виключенням збереження живих морських біологічних ресурсів; навколишнє середовище; захист споживачів; транспорт; трансєвропейські мережі; енергія; простір свободи, безпеки і правосуддя; загальні проблеми безпеки у сфері охорони здоров'я стосовно аспектів, визначених даним Договором. Цей перелік доповнюють сфери, в яких спільна компетенція здійснюється за умови, що це не буде заважати державам-членам реалізовувати власну компетенцію. До них відносяться на-

укові дослідження, технологічний розвиток і космос, в яких Союз здійснює заходи, які можуть включати розробку програм, а також співробітництво заради розвитку та гуманітарна допомога (ст. 4.2, 3, 4 ДФЕС).

При здійсненні спільної компетенції держави-члени мають певну свободу дій. У цьому випадку має бути створений механізм співробітництва між ЄС та державами-членами. Це підтвердив Суд ЄС у своєму рішенні у справі *Commission v. Council*, визнавши Раду винною у порушенні домовленості з Комісією щодо підготовки до зустрічей в рамках Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН, а також питаннях, пов'язаних з голосуванням та заявами. З 1994 року існує також внутрішній кодекс поведінки стосовно питань, що належать до сфери послуг у системі Світової організації торгівлі. Зі свого боку Комісія запропонувала ухвалити загальний кодекс поведінки.

Спільна компетенція ЄС визначається наступним чином: держави-члени здійснюють свою компетенцію в тій мірі, в який Союз скористатися своєю компетенцією, а саме в таких сферах як внутрішній ринок; соціальна політика, економічне, соціальне та територіальне гуртування, сільське господарство та рибальство, за винятком збереження морських біологічних ресурсів, навколишнє середовище, захист споживачів, транспорт, транс'європейські мережі, енергетика, простір свободи, безпеки та правосуддя, спільні проблеми безпеки у сфері охорони здоров'я стосовно аспектів, визначених у Договорі про функціонування Європейського Союзу.

«Дуалізм» компетенції Європейського співтовариства в області охорони навколишнього середовища виражається в тому, що повноваження в розглянутій області надаються організації установчим договором для досягнення цілей безпосередньо екологічної політики ЄС, а також для досягнення цілей підтримки функціонування внутрішнього ринку.

Аналіз вищевикладених положень про екологічну компетенцію у сукупності з положеннями ст. 6 Договору про функціонування ЄС, що встановлюють принцип захисту навколишнього середовища в якості принципу діяльності організації, дозволяє зробити висновок про те, що екологічна діяльність Спільноти нерозривно пов'язана з іншими напрямками діяльності ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Consolidated version of the Treaty on and the Treaty on the Functioning of the European Union // Official Journal of the European Communities, C 326, 2012. – 412 p.
2. Кашкин С. Ю. Право Европейского Союза : Учебник для вузов / С. Ю. Кашкин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт : Высшее образование, 2010. – 1119 с.
3. Шибаева Е. А. К вопросу о международно-правовом признании специализированных учреждений ООН / Е. А. Шибаева // Правоведение. – 1968. – № 2. – С. 110-115.
4. Schneider J. W. Treaty-Making Power of International Organisations / J. W. Schneider. – Geneve-Paris, 1959. – 132 p.
5. Judgment of the Court of 19 March 1996. Commission of the European Communities v Council of the European Union. FAO – Fishery agreement – Right to vote – Member States – Community // Case C-25/94.
6. Opinion of the Court of 28 March 1996. Accession by the Community to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms // Opinion 2/94. – P. 5.

Зубченко Н. И.,

соискатель,

Национальный университет

«Одесская юридическая академия»

ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ УКРАИНОЙ ПОЛОЖЕНИЙ ЕВРОПЕЙСКОЙ КОНВЕНЦИИ О ЗАЩИТЕ ДОМАШНИХ ЖИВОТНЫХ

Наряду с фактической деятельностью по защите животных, в Украине необходимо совершенствование нормативно-правовой базы в области обращения с животными и их защиты, и приведение законодательства в области обращения с животными и их защиты в соответствии с международными стандартами.

1 ноября 2013 года вступает в законную силу Закон Украины «О ратификации Европейской конвенции о защите домашних животных» от 28 сентября 2013 г. Ратификация Конвенции позволила значительно сблизить национальное право Украины и право Совета Европы; данным действием продемонстрирована готовность нашего государства соблюдать высокие европейские